

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ TƯ PHÁP

ĐẠI HỌC LUẬT HÀ NỘI

NGUYỄN QUỲNH LIÊN

**HOÀN THIỆN PHÁP LUẬT VỀ KIỂM SOÁT BAN HÀNH
QUYẾT ĐỊNH HÀNH CHÍNH Ở VIỆT NAM HIỆN NAY**

LUẬN ÁN TIẾN SỸ LUẬT HỌC

HÀ NỘI, 2020

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ TƯ PHÁP

ĐẠI HỌC LUẬT HÀ NỘI

NGUYỄN QUỲNH LIÊN

**HOÀN THIỆN PHÁP LUẬT VỀ KIỂM SOÁT BAN HÀNH
QUYẾT ĐỊNH HÀNH CHÍNH Ở VIỆT NAM HIỆN NAY**

LUẬN ÁN TIẾN SỸ LUẬT HỌC

Chuyên ngành: Luật Hiến pháp và Luật Hành chính

Mã số: 62380102

Người hướng dẫn khoa học: 1. PGS. TS. Nguyễn Văn Quang

2. TS. Nguyễn Thị Kim Thoa

HÀ NỘI, 2020

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu độc lập của cá nhân tôi. Các tài liệu, số liệu trình bày trong Luận án là trung thực, được trích dẫn nguồn đầy đủ. Những kết luận khoa học mang tính mới của Luận án chưa từng được ai công bố trong bất kỳ công trình nào khác.

TÁC GIẢ LUẬN ÁN

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT TRONG LUẬN ÁN

STT	Từ viết tắt	Nghĩa đầy đủ
1.	QĐHC	Quyết định hành chính
2.	XHCN	Xã hội chủ nghĩa
3.	QPPL	Quy phạm pháp luật
4.	CQNN	Cơ quan nhà nước
5.	VBQPPL	Văn bản quy phạm pháp luật

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của Đề tài.....	1
2. Mục đích, nhiệm vụ nghiên cứu của Luận án	3
2.1. Mục đích của Luận án	3
2.2. Nhiệm vụ của Luận án.....	4
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu của Luận án	4
3.1. Đối tượng nghiên cứu	4
3.2. Phạm vi nghiên cứu	4
4. Cơ sở lý luận và phương pháp nghiên cứu	5
5. Những đóng góp mới về khoa học của luận án	6
6. Ý nghĩa lý luận và thực tiễn của luận án	7
7. Kết cấu của Luận án	7
Chương 1	8
TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI.....	8
1.1. Các công trình nghiên cứu trong nước	8
1.1.1. Nhóm công trình liên quan đến quyết định hành chính và ban hành quyết định hành chính.....	8
1.1.2. Nhóm công trình liên quan đến kiểm soát ban hành quyết định hành chính và pháp luật về kiểm soát ban hành quyết định hành chính	14
1.2. Các công trình nghiên cứu ngoài nước.....	15
1.3. Một số nhận xét về kết quả các công trình nghiên cứu liên quan đến Đề tài và những vấn đề cần tiếp tục nghiên cứu trong Luận án.....	18
1.3.1. Nhận xét tổng quan.....	18
1.3.2. Những nội dung nghiên cứu đã sáng tỏ và được luận án kế thừa, phát triển trong nghiên cứu đề tài	19
1.3.3. Những vấn đề liên quan đến đề tài luận án nhưng chưa được giải quyết thấu đáo hoặc chưa được đặt ra trong các công trình nghiên cứu đã công bố.....	20
1.3.4. Những vấn đề đặt ra cần tiếp tục được nghiên cứu trong luận án	21
1.4 . Giả thuyết nghiên cứu.....	23
1.4.1. Lý thuyết nghiên cứu	23

1.4.2. Các giả thuyết nghiên cứu	23
1. 5. Câu hỏi nghiên cứu.....	25
KẾT LUẬN CHƯƠNG 1	27
Chương 2	28
CƠ SỞ LÝ LUẬN CỦA VIỆC HOÀN THIỆN PHÁP LUẬT VỀ KIỂM SOÁT BAN HÀNH QUYẾT ĐỊNH HÀNH CHÍNH.....	28
2.1. Nhận thức chung về quyết định hành chính và ban hành quyết định hành chính ..	28
2.1.1. Về quyết định hành chính.....	28
2.1.2. Về ban hành quyết định hành chính	33
2.2. Khái niệm, đặc điểm, phương thức và tiêu chí kiểm soát ban hành quyết định hành chính	34
2.2.1. Khái niệm kiểm soát ban hành quyết định hành chính.....	34
2.2.2. Đặc điểm của kiểm soát ban hành quyết định hành chính	37
2.2.3. Các phương thức kiểm soát ban hành quyết định hành chính	40
2.2.4. Tiêu chí kiểm soát ban hành QĐHC.....	42
2.3. Khái niệm, đặc điểm, nội dung và tiêu chí đánh giá mức độ hoàn thiện của pháp luật về kiểm soát ban hành quyết định hành chính.....	52
2.3.1. Khái niệm pháp luật về kiểm soát ban hành quyết định hành chính	52
2.3.2. Đặc điểm của pháp luật về kiểm soát ban hành quyết định hành chính.....	54
2.3.3. Nội dung của pháp luật về kiểm soát ban hành quyết định hành chính	56
2.3.4. Tiêu chí đánh giá mức độ hoàn thiện pháp luật về kiểm soát ban hành quyết định hành chính ở Việt Nam.....	61
2.4. Kiểm soát ban hành quyết định hành chính theo pháp luật của một số quốc gia trên thế giới và bài học kinh nghiệm cho Việt Nam.....	69
2.4.1. Pháp luật về kiểm soát ban hành quyết định hành chính của một số quốc gia trên thế giới.....	69
2.4.2. Những giá trị tham khảo cho Việt Nam trong quá trình hoàn thiện pháp luật về kiểm soát ban hành quyết định hành chính	81
KẾT LUẬN CHƯƠNG 2	84
Chương 3	86
THỰC TRẠNG PHÁP LUẬT VỀ KIỂM SOÁT BAN HÀNH QUYẾT ĐỊNH HÀNH CHÍNH Ở VIỆT NAM HIỆN NAY	86

3.1. Thực trạng quy định pháp luật về kiểm soát ban hành quyết định hành chính theo các nhóm lĩnh vực.....	86
3.1.1. Nhóm các quy định về chủ thể kiểm soát ban hành quyết định hành chính	86
3.1.2. Nhóm các quy định về tiêu chí kiểm soát tính hợp pháp, tính hợp lý của quyết định hành chính.....	88
3.1.3. Nhóm các quy định về thủ tục kiểm soát ban hành QĐHC	108
3.1.4. Nhóm các quy định về xử lý kết quả kiểm soát ban hành quyết định hành chính .	115
3.1.5. Nhóm các quy định về kiểm soát xử lý kết quả kiểm soát ban hành quyết định hành chính bất hợp pháp	117
3.1.6. Nhóm quy định về trách nhiệm của các chủ thể trong kiểm soát ban hành quyết định hành chính.....	119
3.2. Đánh giá chung về thực trạng pháp luật kiểm soát ban hành quyết định hành chính	119
3.2.1. Những kết quả đạt được	119
3.2.2. Những điểm hạn chế.....	124
KẾT LUẬN CHƯƠNG 3	134
Chương 4	135
QUAN ĐIỂM VÀ GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN PHÁP LUẬT VỀ KIỂM SOÁT BAN HÀNH QUYẾT ĐỊNH HÀNH CHÍNH Ở VIỆT NAM	135
4.1. Quan điểm hoàn thiện pháp luật về kiểm soát ban hành quyết định hành chính .	135
4.1.1. Thể chế hóa đầy đủ các quan điểm, đường lối, chủ trương của Đảng và Nhà nước về cải cách hành chính, xây dựng nền hành chính trong sạch, hiệu quả, chuyên nghiệp.	135
4.1.2. Cụ thể hóa các quy định của Hiến pháp năm 2013 về kiểm soát quyền lực nhà nước, bảo đảm quyền tham gia quản lý Nhà nước và xã hội của công dân; có cơ chế hợp lý để cơ quan, tổ chức, cá nhân kiểm soát việc ban hành quyết định hành chính.....	137
4.1.3. Tạo lập khuôn khổ pháp lý chung cho việc kiểm soát ban hành quyết định hành chính và bảo đảm sự đồng bộ, nhất quán trong các quy định pháp luật về kiểm soát ban hành quyết định hành chính.....	138
4.1.4. Thiết lập nguyên tắc và biện pháp bảo đảm công khai, minh bạch hoạt động quản lý nhà nước, tăng cường trách nhiệm giải trình của các cơ quan Nhà nước trong việc ban hành quyết định hành chính.....	139

4.1.5. Bảo đảm tính thống nhất, đồng bộ của hệ thống pháp luật theo yêu cầu xây dựng và hoàn thiện hệ thống pháp luật Việt Nam, phù hợp với điều kiện cụ thể của Việt Nam trong bối cảnh hội nhập quốc tế	141
4.2. Các giải pháp chung	141
4.2.1. Thực hiện nghiên cứu toàn diện về kiểm soát ban hành quyết định hành chính	141
4.2.2. Bảo đảm hiệu quả của công tác theo dõi thi hành pháp luật về kiểm soát ban hành quyết định hành chính	144
4.2.3. Thực hiện thường xuyên rà soát, hệ thống hóa pháp luật về kiểm soát ban hành quyết định hành chính	145
4.3. Các giải pháp cụ thể về hoàn thiện pháp luật	146
4.3.1. Hoàn thiện pháp luật về kiểm soát ban hành quyết định hành chính trong quy trình ban hành quyết định hành chính	146
4.3.2. Hoàn thiện pháp luật về kiểm soát ban hành quyết định hành chính trong tổ chức thi hành quyết định hành chính	166
4.4. Các giải pháp khác	171
KẾT LUẬN CHƯƠNG 4	174
KẾT LUẬN	175
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	179
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của Đề tài	1
2. Mục đích, nhiệm vụ nghiên cứu của Luận án	3
2.1. Mục đích của Luận án	3
2.2. Nhiệm vụ của Luận án	4
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu của Luận án	4
3.1. Đối tượng nghiên cứu	4
3.2. Phạm vi nghiên cứu	4
4. Cơ sở lý luận và phương pháp nghiên cứu	5
5. Những đóng góp mới về khoa học của luận án	6
6. Ý nghĩa lý luận và thực tiễn của luận án	7
7. Kết cấu của Luận án	7
Chương 1	8
TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI	8

1.1. Các công trình nghiên cứu trong nước	8
1.1.1. Nhóm công trình liên quan đến quyết định hành chính và ban hành quyết định hành chính.....	8
1.1.2. Nhóm công trình liên quan đến kiểm soát ban hành quyết định hành chính và pháp luật về kiểm soát ban hành quyết định hành chính	14
1.2. Các công trình nghiên cứu ngoài nước.....	15
1.3. Một số nhận xét về kết quả các công trình nghiên cứu liên quan đến Đề tài và những vấn đề cần tiếp tục nghiên cứu trong Luận án.....	18
1.3.1. Nhận xét tổng quan.....	18
1.3.2. Những nội dung nghiên cứu đã sáng tỏ và được luận án kế thừa, phát triển trong nghiên cứu đề tài	19
1.3.3. Những vấn đề liên quan đến đề tài luận án nhưng chưa được giải quyết thấu đáo hoặc chưa được đặt ra trong các công trình nghiên cứu đã công bố.....	20
1.3.4. Những vấn đề đặt ra cần tiếp tục được nghiên cứu trong luận án	21
1.4 . Giả thuyết nghiên cứu.....	23
1.4.1. Lý thuyết nghiên cứu	23
1.4.2. Các giả thuyết nghiên cứu	23
1. 5. Câu hỏi nghiên cứu.....	25
KẾT LUẬN CHƯƠNG 1	27
Chương 2	28
CƠ SỞ LÝ LUẬN CỦA VIỆC HOÀN THIỆN PHÁP LUẬT VỀ KIỂM SOÁT BAN HÀNH QUYẾT ĐỊNH HÀNH CHÍNH.....	28
2.1. Nhận thức chung về quyết định hành chính và ban hành quyết định hành chính ..	28
2.1.1. Về quyết định hành chính.....	28
2.1.2. Về ban hành quyết định hành chính	33
2.2. Khái niệm, đặc điểm, phương thức và tiêu chí kiểm soát ban hành quyết định hành chính	34
2.2.1. Khái niệm kiểm soát ban hành quyết định hành chính.....	34
2.2.2. Đặc điểm của kiểm soát ban hành quyết định hành chính	37
2.2.3. Các phương thức kiểm soát ban hành quyết định hành chính	40
2.2.4. Tiêu chí kiểm soát ban hành QĐHC.....	42

2.3. Khái niệm, đặc điểm, nội dung và tiêu chí đánh giá mức độ hoàn thiện của pháp luật về kiểm soát ban hành quyết định hành chính.....	52
2.3.1. Khái niệm pháp luật về kiểm soát ban hành quyết định hành chính	52
2.3.2. Đặc điểm của pháp luật về kiểm soát ban hành quyết định hành chính.....	54
2.3.3. Nội dung của pháp luật về kiểm soát ban hành quyết định hành chính	56
2.3.4. Tiêu chí đánh giá mức độ hoàn thiện pháp luật về kiểm soát ban hành quyết định hành chính ở Việt Nam.....	61
2.4. Kiểm soát ban hành quyết định hành chính theo pháp luật của một số quốc gia trên thế giới và bài học kinh nghiệm cho Việt Nam.....	69
2.4.1. Pháp luật về kiểm soát ban hành quyết định hành chính của một số quốc gia trên thế giới.....	69
2.4.2. Những giá trị tham khảo cho Việt Nam trong quá trình hoàn thiện pháp luật về kiểm soát ban hành quyết định hành chính.....	81
KẾT LUẬN CHƯƠNG 2	84
Chương 3	86
THỰC TRẠNG PHÁP LUẬT VỀ KIỂM SOÁT BAN HÀNH QUYẾT ĐỊNH HÀNH CHÍNH Ở VIỆT NAM HIỆN NAY	86
3.1. Thực trạng quy định pháp luật về kiểm soát ban hành quyết định hành chính theo các nhóm lĩnh vực.....	86
3.1.1. Nhóm các quy định về chủ thể kiểm soát ban hành quyết định hành chính	86
3.1.2. Nhóm các quy định về tiêu chí kiểm soát tính hợp pháp, tính hợp lý của quyết định hành chính.....	88
3.1.3. Nhóm các quy định về thủ tục kiểm soát ban hành QĐHC.....	108
3.1.4. Nhóm các quy định về xử lý kết quả kiểm soát ban hành quyết định hành chính .	115
3.1.5. Nhóm các quy định về kiểm soát xử lý kết quả kiểm soát ban hành quyết định hành chính bất hợp pháp	117
3.1.6. Nhóm quy định về trách nhiệm của các chủ thể trong kiểm soát ban hành quyết định hành chính.....	119
3.2. Đánh giá chung về thực trạng pháp luật kiểm soát ban hành quyết định hành chính	119
3.2.1. Những kết quả đạt được	119
3.2.2. Những điểm hạn chế.....	124